

Dossier de premsa

Lleida 1912 **Memòria d'una exposició d'art**

Del 26 d'abril al 9 de setembre de 2012

LA PAERIA

Ajuntament de Lleida

Presentació

L'exposició d'art de 1912

Enguany es compleix el Centenari de l'Exposició d'Art que es va celebrar a Lleida l'any 1912, en el marc d'una de les Festes de Maig més recordades del segle XX, a causa de la coincidència de diversos actes de gran projecció cultural. L'exposició esdevingué el punt d'inflexió dins els nous aires que es respiraven en l'ambient artístic lleidatà. L'organització de la mostra va anar a càrrec de quatre personalitats que tingueren molt a dir en els ambients culturals d'aquella època: Alfred Perenya, Lluís Izquierdo, Amali Prim i Felip Pleyán, l'esforç dels quals possibilità el fet de reunir l'obra de bona part dels artistes lleidatans, tant dels que treballaven a Lleida estant com d'aquells que degut a les circumstàncies de manca d'infraestructures formatives i professionals, van haver de marxar fora per desenvolupar les seves trajectòries artístiques. Aquest fou el cas de Jaume Morera, Baldomer Gili i Roig, Xavier Gosé, Antoni Samarra i alguns altres.

Un total de dues-centes vint obres ocuparen el Saló de Sessions de l'Ajuntament i el corresponent avantsaló, avalades prèviament per una Junta d'Admissió i Instal·lació d'Obres. L'exposició va integrar pintura, dibuix, escenografia, escultura, cisell, forja, caricatura i fotografia, és a dir, un ampli ventall de disciplines artístiques. La inauguració de la mostra tingué lloc l'11 de Maig i restà oberta fins el 9 de juny, dia en què es clausurà. Amb motiu de l'exposició, el 25 de maig, l'escriptor i poeta Magí Morera i Galícia impartí una conferència sobre "Art". Al llarg del període expositiu la premsa local se'n feu ressò i la mostra concità la implicació de moltes institucions, entitats i personalitats, que adquiriren algunes de les obres —un total de quaranta-quatre—, un fet que es feu extensiu als sorteigs de sis lots d'obra que es va realitzar el 6 i 9 de juny.

L'exposició i el seu èxit estimulà la necessitat, expressada per la intel·lectualitat de Lleida, de comptar amb una institució per a l'exposició permanent d'obres d'art a la ciutat que pogués elevar el seu nivell cultural i situar-la al nivell d'altres ciutats catalanes. Aquesta reivindicació trobaria continuïtat amb l'aprovació el 1914 dels primers acords institucionals entre Diputació i Paeria per a la creació del Museu d'Art de Lleida que finalment s'inauguraria el 1917 i, que més tard, passaria a anomenar-se Museu d'Art Jaume Morera.

La festa major de 1912

De totes les festes majors del segle passat destaca amb llum pròpia la de 1912, any en què es va produir una feliç coincidència en celebrar-se destacades manifestacions de caràcter cultural i artístic protagonitzades pel bo i millor dels intel·lectuals i creadors locals, barrejades amb aquelles altres de caire més popular. Més enllà dels actes invariables, com el tradicional pregó, els oficis religiosos, les firetes, els focs artificials, la fira de bestiar, el repartiment de pans als pobres i les desfilades de gegants i capgrossos, aquell any destacaren alguns elements que conferien a la festa un caràcter d'excepcionalitat i de plenitud artística.

Per començar, la festa fou anunciada per un cartell de Xavier Gosé, el gran il·lustrador lleidatà, que aleshores triomfava a París. El cartell creat per a l'ocasió s'adaptà plenament a l'encàrrec i, lluny del decadentisme refinat que caracteritzava la seva obra parisenca, respirava un cert to folklorista convencional representat per una dona abillada amb un vestit negre amb decoracions florals, que mostra delicadament un reguitzell de flors. A sota i dins una corona de fulles de llorenç que encerclava l'escut de la ciutat es relatava el programa de festes.

Destacava, en primer lloc, l'exposició d'art d'artistes lleidatans que es va inaugurar el dia 11 als salons de l'Ajuntament de Lleida i que, no només reuní a la pràctica totalitat dels artistes autòctons, sinó també a les grans figures de la diàspora lleidatana com Jaume Morera, Xavier Gosé, Baldomer Gili i Antoni Samarra. Li seguia l'homenatge al poeta lleidatà Magí Morera, significat públicament per la desfilada de barrets que col·locà el dia 14 una làpida commemorativa al campanar de la Seu Vella —un acte d'afirmació cívica i de reivindicació del monument— i per l'edició de números extraordinaris commemoratius de l'homenatge per part de la premsa local. Seguidament, el concert anunciat dels músics lleidatans Ricard Viñes i Enric Granados, que finalment no es va poder celebrar en caure malalt aquest últim, tot impedit el seu trasllat des de París. La parella de cartell de Viñes, que oferí un concert sublim, va ser el músic Emili Pujol, que va sorprendre agradablement el públic amb la seva guitarra. Al costat d'aquests esdeveniments artístics, van gaudir també d'igual remarca al cartell las "corridas de Toros", que se succeïren en el marc de les festes en nombre de dos o tres fins el 1916, la festa del peix que, des de l'any anterior, organitzava la Societat de Pescadors tot llançant com a llavor al riu una quantitat de truites de riu concedides per l'Estat de la mà dels escolars de la ciutat, i la festa d'aviació amb el concurs de l'aviador francès Leoncio Garnier, acte que finalment no se celebrà "oficialment", també en aquest cas, per malaltia. La causa possiblement hagi de cercar-se no només en el desgavell de l'any anterior en patir un accident l'aviador a l'inici de la seva demostració —que reparà mesos després amb una completa exhibició—, sinó també en les dificultats de fer efectiu el cobrament dels seus honoraris. Finalment, cal fer esment dels Jocs Florals que tingueren per president-mantenedor al poeta Joan Alcover.

nou món urbà i industrial; fora de Catalunya, amb el simbolisme madrileny, que inclou dues tendències: una més expressionista vinculada amb l'Espanya negra i una altra més pròpiament simbolista, que es relaciona amb l'obra de Julio Romero de Torres o el lleidatà Miquel Viladrich i la pintura de costums, que es vincularà ràpidament amb allò que es va anomenar Regionalisme, tendència que s'escampa per arreu de l'Estat i que intentarà definir uns "tipus" espanyols vinculat a les diferents regions i costums espanyoles, destacant el tòpic andalusí i el luminisme valencià.

Cartell de la festa major de Lleida de 1912, Xavier Gosé

Artistes participants a l'exposició de 1912

Anton Alsina Amils [Tàrraga, 1863 – Lleida, 1948]. Escultor i pintor format a l'Escola d'Arts i Oficis de Barcelona i becat a l'Acadèmia de Belles Arts de Roma. Conreà la pintura de paisatge i els interiors, però destacà principalment com a escultor. Hi presentà una escultura.

Ramon Alsina Amils [Tàrraga, 1861 – Barcelona, 1948]. Pintor i dibuixant, estudià a l'Escola d'Art i Oficis de Barcelona i després a l'Escuela de San Fernando a Madrid. Professor de dibuix i figura a Llotja, conreà la pintura de paisatge i decorativa sota els paràmetres del realisme pictòric. Hi presentà dues pintures.

Josep Àlvarez. Pintor. Hi presentà quatre pintures.

Joan Bergós Massó [Lleida, 1894 – Barcelona, 1974]. Pintor, dibuixant i arquitecte. Es formà a l'Escola de Sant Lluc de Barcelona i practicà el paisatge a l'oli i l'aquarel·la, la natura morta i el retrat. Desenvolupà el seu vessant com a pintor especialment durant els anys d'estudiant d'arquitectura. Hi presentà 34 aquarel·les.

Francesc Borràs Farràs [Balaguer, 1891 – 1969]. Pintor pensionat per la Diputació de Lleida, estudià a l'Escola de Belles Arts de Barcelona. S'especialitzà en la figura i el retrat. Hi presentà tres pintures.

Ramon Borràs Perelló [Lleida, 1858 – 1941]. Tallista i escultor, formà part del grup Tranquil Taller juntament amb Fontanals i Murillo. Es dedicà principalment a la talla en altars i a l'escultura religiosa. Hi presentà una escultura.

Ramon Borràs Vilaplana [Lleida, 1886 – 1967]. Tallista, escultor i pintor, fill de Ramon Borràs Perelló. Continuà la tradició familiar i es dedicà a l'escultura religiosa i a la pintura. Formà part del grup Heptantropos. Hi presentà dues escultures.

Joan Borrell Nicolau [Barcelona, 1888 – 1951]. Escultor que desenvolupà la major part de la seva trajectòria artística a Barcelona, encara que durant uns quants anys es vinculà a les terres de Lleida. Format a l'escolla de Belles Arts de Barcelona, conreà el retrat en bust i l'escultura monumental. Hi presentà sis escultures.

Lluís Botines Font [Lleida, 1891 – ?]. Pintor i decorador. Muntà un taller a Barcelona des d'on realitzà decorats per a diferents companyies i teatres de la ciutat comtal i d'Amèrica del Sud. Hi presentà dotze pintures.

Tomàs Boix Soler [Solsona, 1886 – 1951]. Pintor autodidacta influenciat pel seu amic Joaquim Mir. Conreà el bodegó, el paisatge i la figura. Hi presentà sis pintures.

Pere Corberó Casals [Lleida, 1875 – Barcelona, 1959]. Repujador, escultor i pintor instal·lat des de petit a Barcelona. Sota el mestratge de Pau Gargallo viatjà a París on treballà, també, el dibuix i el modelatge. Hi presentà quatre relleus de llautó.

Antònia Ferreras Betran [Lleida, 1886 – Barcelona, d. 1934]. Pintora i dibuixant que destacà especialment pels seus olis de flors, tractats amb una sensibilitat cromàtica característica. Hi presentà cinc pintures.

Ramon Fontanals Artigues [Lleida, 1891 – 1971]. Pintor, orfebre i joier format a l'Escola de Belles Arts de Madrid, on fou deixeble de Sorolla. Hi presentà quatre pintures.

Hermíni Fornés. Pintor. Hi presentà quatre pintures.

Baldomer Gili Roig [Lleida, 1873 – Barcelona, 1926]. Pintor, dibuixant, il·lustrador i fotògraf. Estudià amb José Salis a Irun, a l'Escola de Belles Arts i Oficis de Barcelona, a l'Escola Especial de Pintura, Escultura i Gravat de Madrid, a l'Acadèmia Oficial de Belles Arts de Munich i a Roma, amb una pensió de la Diputació de Lleida. De caràcter marcadament eclèctic, conreà el paisatgisme, però també el simbolisme i la pintura de figura centrada en temes folklòrics. Hi presentà tretze pintures.

Xavier Gosé Rovira [Alcalá de Henares, 1876 – Lleida, 1915]. Dibuixant i il·lustrador format a l'Escola de Belles Arts i Oficis de Barcelona. L'any 1900 s'estableix a París, on es convertirà en testimoni excepcional d'una societat a mig camí entre la tradició i la modernitat i que el reconeix com un dels seus grans cronistes gràfics. Hi presentà quinze dibuixos aquarellats.

Lluís Izquierdo [Lleida ? – Lleida, 1918]. Dibuixant i pintor, es dedicà a l'ensenyament artístic a la seva pròpia acadèmia i fou un destacat animador de la vida cultural i artística de la ciutat. Hi presentà una pintura.

Lluís Lladó. Pintor, dibuixant i fotògraf. Hi presentà 19 fotografies.

Josep Martí Garcés de Marcilla [Lleida, 1880 – Barcelona, 1932]. Pintor format a Barcelona i a París. Conreà el paisatge, les natures mortes, les figures i, per sobre de tot, les pintures d'interiors, temàtica en què destacà àmpliament. Hi presentà dues pintures.

Jaume Morera Galícia [Lleida, 1854 – Madrid, 1927]. Pintor. Format a Barcelona i a Madrid, on establí una llarga amistat amb el seu mestre Carlos de Haes, fou un dels paisatgistes més ben valorats de la pintura espanyola de finals del segle XIX i principis del segle XX. Pintor de les neus per excel·lència, els seus treballs se centren bàsicament en els paisatges de la serra de Guadarrama, però també en els de la costa Cantàbrica i els Països Baixos. Desenvolupà un paper decisiu en la creació del Museu d'Art de Lleida, que posteriorment acabaria duent el seu nom, al qual aportà una important col·lecció artística. Hi presentà quatre pintures.

Maria Creu Morera Camps [Barcelona, 1885 – 1962]. Pintora. Neboda de Jaume Morera, es formà a Barcelona sota els auspicis de Josep Martí Garcés, primer, i del seu sogre, Alexandre de Riquer, després. Hi presentà dues obres.

Carles Mostany Rebés [Lleida, darrer terç del s. XIX – Barcelona, primer quart del segle XX]. Pintor i escenògraf. Conreà el paisatge, el bodegó, les flors i els decorats de teatre. Hi presentà deu pintures.

Prudenci Murillo Domingo [Lleida, 1864 – 1950]. Escultor. Es formà a Lleida, al taller de Ramon Borràs, i posteriorment a Barcelona, a l'Escola de Belles Arts. Becat per la Diputació, amplia els seus estudis a Roma i també viatjà a París. Establert a Barcelona, destacà especialment per les seves figures i bustos. Hi presentà quatre escultures.

Francesc Pallàs Casañé. Pintor. Hi presentà tres aquarel·les.

Carles Perelló. Pintor. Hi presentà tres pintures.

Carme Permanyer. Dibuixant. Hi presentà dos dibuixos.

Antoni Samarra Tugues [Ponts, 1886 – Cabrera de Mar, 1914]. Pintor i dibuixant. Es traslladà de jove a Barcelona per aprendre l'ofici de picapedrer. Alternà els seus treballs de picapedrer en obres emblemàtiques del modernisme català amb una sentida vocació creativa expressada a través de la pintura i el dibuix. Conreà especialment el paisatge i la figura amb una obra que provocà un fort impacte en els ambients artístics lleidatans. Hi presentà 39 pintures i dibuixos.

Vicenç Soriano. Pintor. Hi presentà una pintura.

Josep Maria Vicens. Fotògraf. Hi presentà quatre fotografies.

Manuel Villegas Brieva [Lleida, 1871 – Madrid, 1923]. Pintor i dibuixant. Becat per la Diputació per estudiar primer a Madrid, a l'Escola Especial de Pintura, Escultura i Gravats, i després a Roma. Deixeble de Francisco Pradilla, fixà la seva residència a la capital espanyola on, juntament amb Joaquim Sorolla i Aureliano de Beruete, fundà l'Associació Espanyola de Pintors i Escultors. Conreà el paisatge, el retrat i la pintura d'història. Hi presentà quatre pintures.

Artistes i obres de l'exposició actual

Anton Alsina Amils

Ballarina (núm. 2812), s/d, escultura de fusta, 80,5 x 32 x 34 cm

Ramon Alsina Amils

Paisatge, s/d, Oli sobre fusta, 21,5 x 23 cm

Paisatge (núm. 2794), 1894, oli sobre tela, 22 x 14,5 cm

Joan Bergós Massó

Vista del Camps Elisis, s/d, aquarel·la

Francesc Borràs Farràs

Natura morta (MN-2007), s/d, Oli sobre tela, 50 x 61 cm

Natura morta (MN-2009), s/d, Oli sobre tela, 65 x 54 cm

Lo captaire del Roser (MAMLL. 0321), s/d, oli sobre tela.

Ramon Borràs Perelló

Bust d'home (MAMLL 0873), bust d'argila.

Lluís Botines Font

Patí interior, s/d, Oli sobre tela, 75,5 x 96,5 cm

Paisatge, 1954, oli sobre tela

Tomàs Boix Soler

Paisatge, 1932, Oli sobre tela, 65 x 75 cm

Paisatge, 1931, Oli sobre tela, 55 x 45,5 cm

Mirall d'aigua, 1948, oli sobre tela

Pere Corberó Casals

Beethoven, ant. 1923, Coure repussat, 42,5 x 31,5 cm

Nimfes i faunes, s/d, Coure repussat, 73 x 57,5 cm

Placa commemorativa, 1924, bronze repussat

Antònia Ferreras Betran

Cistell de flors (MAMLL. 0605), oli sobre tela.

Flors (MAMLL. 0606), oli sobre tela.

Ramon Fontanals Artigues

Paisatge, 1959, oli sobre tela. 105 x 90 cm

Baldomer Gili Roig

Notes de color (MAMLL. 0202), oli sobre tela

Notes de color (MAMLL. 0204), oli sobre tela

La Roma dels Sants Pares (MAMLL. 0211), oli sobre tela

Arroyo (MAMLL. 0570), oli sobre tela

Xavier Gosé Rovira

Promenoir (MAMLL. 0146).

Conversación (MAMLL. 0164).

En el Luxemburgo (MAMLL. 0174).

L'heure de l'apéritif ? (MAMLL. 0311).

Tres peinados. Modelo de sombrero (MAMLL 0394, 0395, 0396).

Charlotte Wiehe (MAMLL. 0429).

Models de joia (MAMLL. 0444, 0445, 0446).

Sur la terrasse (MAMLL. 0426).
Santos Dumont (MAMLL. 0401).
Bleriot (MAMLL. 0402).
Wright (MAMLL. 0403).
Charlotte Wiehe (MAMLL. 0172).
Cartell Lérída 1912. Fiestas de Mayo, 1912, Impressió, 200 x 110 cm
Olé Yá, 1900-1903, Oli sobre fusta, 83 x 59 cm

Josep Martí Garcés de Marcilla

Interior amb figures, 1923, Oli sobre tela, 90 x 80 cm
Interior amb figures, Oli sobre tela
Dona i gat, oli sobre fusta

Jaume Morera Galícia

Guadarrama. Sierra de Guadarrama. Cabaña (MAMLL. 0087)
Efecto de luz. Marina (Algorta) (MAMLL. 0090).
Plaza de Santa Coloma de Queralt (MAMLL. 0114).
Picos de la Najarra (MAMLL. 0217).

Maria Creu Morera Camps

Paisatge, s/d, Oli sobre tela, 62 x 102,5 cm

Carles Mostany Rebés

Teló de teatre (MAMLL. 0506). llapis i aquarel·la sobre paper
Cistell de flors, oli sobre fusta
Paisatge, 1894, oli sobre fusta

Prudenci Murillo Domingo

Pagès català (MAMLL 0875).

Antoni Samarra Tugues

Per les altures (MAMLL 0242). oli sobre tela
Barriada d'Horta (Liris blancs) (MAMLL 0258) oli sobre tela
Pati del Castell de Santa Florentina (MAMLL 0265). oli sobre tela
Marina (MAMLL 0274). oli sobre tela
Cadaqués (Marina) (MAMLL 0276). oli sobre tela
Paisatge (Arbres) (MAMLL 0281). oli sobre tela
El riu Segre a Ponts (MAMLL 0282) oli sobre tela
Paisatge (Juncosa de les Garrigues) (MAMLL 0289) oli sobre arpillera
Barques en una cala (MAMLL 0290). oli sobre tela
Festa religiosa a Ponts (MAMLL 0345). carbó acolorit sobre paper

Manuel Villegas Brieva

Angelita (MAMLL 0260).
Paisatge, s/d, Oli sobre tela, 51 x 56 cm

Informació i horaris

Museu d'Art Jaume Morera

Av. Blondel, 38, baixos - 25002 Lleida

Tel. 973 700 419

Fax. 973700487

mmorera@paeria.cat

www.paeria.cat/mmorera

<https://www.facebook.com/MuseuMoreraLleida>

<https://twitter.com/museumorera>

Horari

De dimarts a divendres, de 17.00 a 20.00 h

Dissabtes, de 12.00 a 14.00 h i de 17.00 a 20.00 h

Diumenges i festius d'11.00 h. a 14.00 h

Dilluns tancat

Entrada gratuïta

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

Diputació de Lleida

Museu d'Art
Jaume Morera

LA PAERIA

Ajuntament de Lleida